

İnsanlarda hastalığa sebep olan patojenlere ilişkin bilgiler – Aşı korur!

FSME nedir?

Erken yaz meningoensefalit (FSME) beyin ve beyin zarlarında virüslerin yol açtığı bir iltihaplanmadır. Hastalığa sebep olan patojenler Avrupa'nın birçok ülkesinde görülür. Almanya'nın risk bölgeleri özellikle Baden-Württemberg, Bavyera Südhessen'de ve Thüringen'in güneydoğusunda, seyrek olarak da Mittelhessen (Marburg-Biedenkopf ilçesi), Renanya Palatina (Birkenfeld), Saksonya (Vogtlandkreis) ve Saarland'da (Saar-Pfalz ilçesi) bulunmaktadır. FSME virüsü genel olarak fareler gibi küçük memeli hayvanlarda çoğalmaktadır. Virüs, enfekte keneler aracılığıyla insanlara bulaşır. FSME hastalıkları genellikle ilkbahar ve yaz döneminde, nadir olarak da sonbahar döneminde görülür.

FSME nasıl bulaşır?

Kene ısırığı yoluyla

Hastalığı, enfekte keneler bulaştırır. Virüsler kene ısırığı ile insanın kan dolaşımına sızarlar. Fakat enfekte kene ısırıklarının hepsi bulaşmaya yol açmaz.

Gıda maddeleri ile

Çok nadir olarak kirlenmiş, pastörize edilmemiş keçi veya koyun sütü ile, istisnai durumlarda inek sütü ile de bulaşma gerçekleşebilir.

Önemli: FSME insandan insana bulaşmaz!

Hastalarda ne gibi hastalık belirtileri görülür?

Enfekte olanların büyük bir çoğunluğunda (yaklaşık %70 ila 95) herhangi bir şikayet görülmez veya hastalığın ikinci aşaması ortaya çıkmaz.

FSME hastalığı olan bir kişide hastalık belirtileri tipik olarak iki aşamada ortaya çıkar:

- ▶ Önce ateş, baş ve eklem ağrıları ve baş dönmesi ve genel hastalık hissi gibi gribe benzer şikayetler görülür. Bu sırada çoğu zaman kene ısırığı unutulur ve şikayetler bir üşütme olarak yanlış yorumlanır. Etkilenenlerin çoğu için hastalık bununla birlikte geçmiş olarak kabul edilir.
- ▶ Hastaların bir kısmında yaklaşık bir hafta sonra yine beyin zarlarında ve beyinde iltihaplanma (meningoensefalit) oluşur. Omurilik iltihabı da aynı şekilde oluşabilir. Hastalık belirtileri ateş, bulantı, kusma ve sinir sisteminde sorunlardır. Ağır seyreden vakalarda ör. kola ve bacaklarda felçler, yutkunma ve konuşma bozuklukları, solunum felçleri ve şiddetli uyusukluk görülebilir.

Dolaylı rahatsızlık olarak ör. felçler, baş ağrısı, düşük dayanıklılık ve duygusal dalgalanmalar aylar boyunca sürebilir. Herhangi bir sonuca yol açmaksızın iyileşme geç evrede de mümkündür. Ancak kalıcı hasarlar oluşabilmektedir. Sinir sistemi enfeksiyonları olan 100 kişiden yaklaşık 1'i enfeksiyondan ölmektedir.

Hastalığın kuluçka süresi ne kadardır ve bulaşıcılık ne kadar sürer?

Hastalık genellikle kene ısırmasından 1 ila 2 hafta sonra ortaya çıkar bu süre nadiren 4 haftaya kadar uzayabilir.

Hastalar hastalığı başkalarına bulaştırmazlar.

En fazla risk altında bulunan kişiler kimlerdir?

Özellikle risk bölgesinde, açık havada, örneğin çimenlerde veya kısa çalılardan içinde sıklıkla hareket eden ve açık havada bulunan hayvanlarla yakın temas içinde olan kişiler risk altındadır. İlerleyen yaşlarda hastalık daha ağır seyreder. Özellikle yaşlılar komplikasyon gelişimine meyillidir.

Hastalık durumunda nelere dikkat etmeliyim?

- ▶ Hastalar yatak istirahati uygulamalıdır.
- ▶ Ağır seyirli vakalar hastanede, hatta bazı durumlarda yoğun bakım altında tedavi edilirler.
- ▶ FSME hastalığına karşı özel bir tedavi mevcut değildir, bu sebeple sadece hastalığın belirtileri tedavi edilir.
- ▶ FSME enfeksiyonunu atlatan bir hasta genellikle bağışıklık kazanmış olur, yani ikinci bir kez hastalığa yakalanmaz. Buna rağmen halen FSME riskine maruz olan kişiler 3 ila 5 yıl sonra bir aşı ile bağışıklık korumalarını yenilemelidirler, zira bu bağışıklık korumasının ne kadar sürdüğüne ilişkin yeterli tecrübe mevcut değildir.

FSME

İnsanlarda hastalığa sebep olan patojenlere ilişkin bilgiler – Aşı korur!

Kendimi nasıl koruyabilirim?

Enfeksiyondan korunmanın iki yolu vardır:

Aşı

FSME aşısı şu kişilere önerilmektedir:

- ▶ FSME risk bölgelerinde ikamet eden veya buralara seyahat eden ve doğada fazla vakit geçiren kişiler
- ▶ FSME riski yüksek olan bölgelere seyahat eden ve kenelerle temas etmesi muhtemel olan kişiler. (Robert Koch Enstitüsü'nün internet sayfasından Almanya'daki güncel FSME risk bölgelerinin listesini bulabilirsiniz: www.rki.de/fsme)
- ▶ Korucu, orman işçisi gibi meslek gruplarına dahil olanlar veya avcılar

Aşı korumasını yapılandırmak için 3 kere aşı olmak gereklidir. Bulaşma riski devam ediyorsa 3 yıl sonra tazeleme aşısı yapılmalıdır. Bunu takip eden tazeleme aşılarının her 5 yılda bir yapılması gerekmektedir. Kullanılan aşı maddesine bağlı olarak aşı 50 veya 60 yaşından sonra her 3 senede bir tazelenmelidir.

Bulaşmanın gerçekleşmesinden sonra yapılan aşılama hastalığın ortaya çıkmasını engelleyemez. **Önemli bilgi:** Keneler farklı patojenleri bulaştırabilirler. Bunların arasında FSME'nin yanı sıra Borreliosis de (Lyme hastalığı) bulunmaktadır. Borreliosis'e karşı koruyucu bir aşı mevcut değildir.

Kene ısırıklarından kaçınınız

Keneler havalar ısınmaya başladığında (yaklaşık 7°C) aktifleşirler. Özellikle bodur ağaçların altında, çalılarda ve çayırlarda ve dökülmüş yapraklarda bulunurlar. Daha sonra keneler buradan geçmekte olan bir insan veya hayvan tarafından fark edilmeksizin sürtünme esnasında alınırlar.

- ▶ Çalı ve çayırların arasında dolaşırken, koşu yaparken veya orman meyveleri toplarken kapalı ayakkabı, uzun kollu gömlekler ve uzun pantolonlar giyiniz. Çoraplarınızı pantolon paçalarının üzerine çekiniz.
- ▶ Çok küçük keneleri daha iyi görerek uzaklaştırabilmeniz için mümkün olduğunca açık renkli kıyafetler tercih ediniz.
- ▶ Ormanlık ve çayırlık alanlara gitmeden evvel önlem amaçlı olarak cildinize keneden koruyucu bir madde sürünüz. Dikkate alınız: Bu maddelerin etkisi süre bakımından sınırlıdır ve tam koruma sağlamazlar.
- ▶ Kirpi gibi yabani hayvanlar genellikle kene barındırdıkları için bunlara temas etmeyiniz.
- ▶ Aldığınız önlemlere rağmen, doğada vakit geçirdikten sonra vücudunuzda kene olup olmadığını titizlikle inceleyiniz. Bu kan emiciler derinin sıcak, yumuşak bölgelerini severler. Bu sebeple özellikle diz arkalarını, kasıkları, koltuk altlarını, kulakların arkalarını, kafa ve saç diplerini özenle kontrol ediniz.
- ▶ Vücudunuzda bir kene tespit etmeniz halinde bunu mümkün olduğunca çabuk uzaklaştırınız. Bunu yaparken en uygunu bir cımbız veya kene çıkarmak için özel tasarlanmış bir alet kullanmanızdır. Hayvanların üzerine yağ ya da yapışkan madde dökmeyiniz.
- ▶ Keneyi mümkün olduğunca baş derisine yakın bir yerden tutunuz ve dikkatli bir şekilde yukarı doğru çekiniz. Ardından ısırığın yol açtığı küçük yara özenle dezenfekte edilmelidir.

Nerelerden bilgi edinebilirim?

Daha geniş bilgi için yerel Sağlık Müdürlüğü hizmetinizdedir. FSME teşhisleri bildirme zorunluluğuna tabi olduğu için burada güncel durum ve hastalıklarla ilgili konulara ilişkin kapsamlı bilgiler bulunmaktadır. Daha ayrıntılı (teknik) bilgilere internet üzerinden Robert Koch Enstitüsü'nün sayfalarından ulaşabilirsiniz (www.rki.de/fsme). Sağlık Eğitimi Federal Merkezi'nin sayfasında (www.impfen-info.de) aşı ile enfeksiyondan korunma konusuna ilişkin daha fazla bilgi bulabilirsiniz.

STEMPEL

Yayımcı:

Federal Sağlık Eğitimi Merkezi, Köln.
Tüm hakları saklıdır.

Bundesverband der Ärztinnen und Ärzte des Öffentlichen Gesundheitsdienstes e.V. (Kamu Sağlık Hizmetleri Federal Doktorlar Birliği e.V.) ile işbirliği içinde ve Robert Koch Enstitüsü'nün danışmanlığı ile hazırlanmıştır.

Bu Kamu broşürü www.infektionsschutz.de adresindeki ana sayfadan ücretsiz olarak indirilebilir.

